

। न हिं ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
छत्रपती शिवाजी शिक्षण मंडळ वडूजचे,
दादासाहेब जोतिराम गोडसे आर्टस, कॉमर्स, सायन्स कॉलेज, वडूज.

ता. खटाव जि. सातारा

भूगोल विभाग

पेपर नं. १२

प्रकल्प - कृष्णा पाणीवाटय तंट

मार्गदर्शक

प्रा. गोडसे डी. आर

अधिव्याख्याता

दादासाहेब जोतिराम गोडसे आर्टस, कॉमर्स,
सायन्स कॉलेज, वडूज.

सन - २०२२ - २०२३

॥ न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ॥

**Chh. Shivaji Shikshan Mandal Vaduj
Dadasaheb Jotiram Godse Arts,
Commerce, Science College, Vaduj
Department of Geography
LABORATORY CERTIFICATE**

This is to certify that

Shri/Kum राजाल सुषमा रामदास

Has satisfactorily carried out the requirement practical work/
field work / Excursion tour / Village Survey prescribed the

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

For the B.A. Part III Course in GEOGRAPHY. This Journal
represents his / her bonafide work in the year 20 -20

Exam Seat No.

Roll No.

Teacher incharge

Head
Department of Geography
D.J.G.A.C.S. College, Vaduj

कृष्णा पाणीवाटप नंदा

कृष्णा ही महाराष्ट्र, कर्नाटक व आंध्रप्रदेश या तीन राज्यांतून वाहणारी नदी आहे.

नदीविषयी :-

कृष्णा महाराष्ट्रातून मह्याद्री पर्वताच्या पूर्व उतारावर सातारा जिल्ह्यात महाबळेश्वरजवळ उगम पावते आणि महाराष्ट्र, कर्नाटक व आंध्र प्रदेश या राज्यांतून वाहत जाऊन मच्छली पेट्टमजवळ बंगालच्या उपसागराकडे जाऊन मिळते.

कृष्णेचे महत्त्व :-

१) या नदीच्या खोऱ्यातील जमीन अत्यंत वृष्टी आहे.

२) या नदीच्या खोऱ्यात जलविद्युतप्रकल्पांची विकास झालेला आहे.

३) कृष्णेच्या खोऱ्यात महानमोठ्या नद्यांवर दारणे बांधली आहेत. त्यामुळे जलसिंचनाचा विकास झालेला आहे.

४) उसाच्या उत्पादन व जलविद्युतप्रकल्पांचा विकास यामुळे कृष्णेच्या खोऱ्यात साखर उद्योगाचा विकास झालेला आहे.

कृष्णेच्या पाणी वाट्याचा प्रश्न :-
 कृष्णा ही नदी महाराष्ट्र, कर्नाटक व आंध्र प्रदेशातून वाहत असल्याने या नदीच्या पाणीवाट्याचा तंट हा या तीन राज्यांशी संबंधित आहे.

कृष्णा पाणीवाटप :

कृष्णा नदी महाराष्ट्र, कर्नाटक व आंध्र प्रदेशातून वाहते. या नदीच्या आंतरराज्यीय स्वरूपामुळे या राज्यांत पाणीवाट्याची समस्या निर्माण झाली आहे. असा

या आयोगाच्या (लवादाच्या) निर्णयानुसार 75% अवलंबनाच्या आधारे 2060 TMC पाणी 3 राज्यांत पुढीलप्रमाणे विभागले.

1) महाराष्ट्र	-	560	TMC
2) कर्नाटक	-	700	TMC
3) आंध्र प्रदेश	-	800	TMC
एकूण	-	2060	TMC

याशिवाय या राज्यांना पुनर्निर्मित पाणी अनुक्रमे 25, 34, 11 TMC पर्यंत वापरता येईल.

यानुसार कर्नाटकाला वापरव्यास 734 TMC पर्यंत पाणी मिळेल. यापैकी 173 TMC पाणी Upper Krishna Project ला नेमून देण्यात आले.